

ปก ๔๒
๔ ๓.๑.๕๔
10.00 H

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส12849 ลวด
รับที่ : ๘8442/57
วันที่ : 07 ต.ค. 57 เวลา : 9:50

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๑๓๐๔/๒๕๖๖

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๒๐๐

๖ ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง มาตรการแก้ไขปัญหาลักษณะทาบจากภัยแล้ง ปี ๒๕๕๗/๒๕๕๘

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล)๑๗๒๓๑ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๗

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรี (ม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล) เห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. สถานการณ์น้ำ ณ วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๗
๓. พื้นที่ในลุ่มน้ำเจ้าพระยาและลุ่มน้ำแม่กลอง ที่ต้องแจ้งงดการปลูกข้าวนาปรัง ปี ๒๕๕๗/๒๕๕๘
รวม ๒๖ จังหวัด
๔. โครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ปี ๒๕๕๗/๒๕๕๘

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอเสนอเรื่อง มาตรการแก้ไขปัญหาลักษณะทาบจากภัยแล้ง มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (ม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล) กำกับการบริหารราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าว เสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๗ ได้มอบหมายให้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เร่งดำเนินการ จัดทำแผนดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับปัญหาภัยแล้งที่คาดว่าจะเกิดขึ้น โดยเฉพาะกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ให้พิจารณาเตรียมการในส่วนที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วน

๑.๒ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประเมินสถานการณ์ และจัดทำมาตรการเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์น้ำน้อยในช่วงเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี ๒๕๕๗/๕๘ โดยพิจารณาจากความต้องการของเกษตรกร ทั้งนี้ โดยใช้กลไกคณะทำงานวางแผนการเพาะปลูก พืชฤดูแล้ง ๓ คณะ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ รวมทั้งได้นำมาตรการแก้ไขปัญหาลักษณะทาบจากภัยแล้ง ปี ๒๕๕๗/๒๕๕๘ ของกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ เสนอต่อที่ประชุมร่วมระหว่างรัฐมนตรีว่าการ ๓ กระทรวง คือ กระทรวงมหาดไทย กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๗ ด้วยแล้ว

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอ

เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์น้ำน้อยในช่วง เพาะปลูกพืชฤดูแล้งปี ๒๕๕๗/๕๘ ที่ไม่สามารถปลูกพืชได้ ให้มีรายได้และลดรายจ่ายในครัวเรือน สามารถ พึ่งพาตนเองได้ รวมทั้ง ให้การบริหารจัดการน้ำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและลดผลกระทบจากภัยแล้ง ที่จะเกิดแก่เกษตรกร

/๓. ความเร่งด่วน...

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือทันต่อฤดูเพาะปลูก พืชฤดูแล้งปี ๒๕๕๗/๕๘ โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ถึง ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘

๔. สารสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๔.๑ ข้อเท็จจริง

๔.๑.๑ สถานการณ์น้ำ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

๑) สรุปปริมาณฝนในช่วงฤดูฝนปี ๒๕๕๗ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๗ ภาคเหนือปริมาณฝนต่ำกว่าค่าปกติ ๘% ภาคกลาง ปริมาณฝนต่ำกว่าค่าปกติ ๒๒%

๒) สถานการณ์น้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา ณ วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๗ มีปริมาณน้ำใช้การได้รวมกัน ๕,๕๐๖ ล้านลูกบาศก์เมตร จากการวิเคราะห์สภาพน้ำต้นทุนจากสถานการณ์น้ำในปัจจุบันและข้อมูลการคาดการณ์ฝนของกรมอุตุนิยมวิทยา พบว่าปริมาณน้ำต้นทุน ณ วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ จะมีปริมาณน้ำรวมทั้งสี่เขื่อน (ภูมิพล , สิริกิติ์ , แควน้อยบำรุงแดน และป่าสักชลสิทธิ์) จำนวน ๖,๕๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งจะต้องสำรองน้ำไว้ในช่วงต้นฤดูฝนปี ๒๕๕๘ จำนวน ๓,๖๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร คงเหลือปริมาณน้ำ ๒,๙๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร เมื่อหักปริมาณน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค รักษาระบบนิเวศน์และอื่นๆ ในช่วงฤดูแล้ง ปี ๒๕๕๘ จำนวน ๒,๕๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร คงเหลือน้ำเพียง ๔๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร สามารถสนับสนุน พืชไร่พืชผักได้ประมาณ ๐.๘๒ ล้านไร่เท่านั้น ไม่สามารถส่งเสริมการเพาะปลูกข้าวนาปรังได้

๓) สถานการณ์น้ำในลุ่มน้ำแม่กลอง ณ วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๗ มีปริมาณน้ำใช้การได้รวมกัน ๔,๘๔๗ ล้านลูกบาศก์เมตร และจะมีปริมาณน้ำต้นทุน ณ วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ปริมาณน้ำรวมทั้งสองเขื่อน (ศรีนครินทร์และวชิราลงกรณ) จำนวน ๔,๙๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งจะต้องสำรองน้ำไว้ในช่วงต้นฤดูฝนปี ๒๕๕๘ จำนวน ๓,๐๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร จะเหลือปริมาณน้ำ ๑,๙๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร เมื่อหักปริมาณน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค รักษาระบบนิเวศน์และอื่นๆ ในช่วงเดือนฤดูแล้งปี ๒๕๕๘ จำนวน ๑,๕๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร มีน้ำเหลือเพียง ๔๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ปริมาณน้ำดังกล่าวเพียงพอเฉพาะพืชที่ปลูกต่อเนื่อง เช่น อ้อย และไม้ยืนต้น ไม่สามารถส่งเสริมการเพาะปลูกข้าวนาปรังได้

๔) สถานการณ์ในลุ่มน้ำอื่นๆ มีปริมาณน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้-ดี โดยอ่างเก็บน้ำส่วนใหญ่มีคณะกรรมการจัดการชลประทาน (JMC) ของแต่ละอ่างเก็บน้ำ ร่วมกันพิจารณาวางแผนการบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพ ท่วถึง และเป็นธรรม ซึ่ง JMC จะประกอบด้วย ผู้แทนภาครัฐและภาคประชาชน ร่วมกันกำหนดแผนการเพาะปลูกตามศักยภาพของน้ำในแต่ละแห่ง

๔.๑.๒ ในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาและแม่กลองที่มีปัญหาน้ำต้นทุนนั้น ในเขตชลประทานมีพื้นที่เพาะปลูกและเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ข้างต้น ประกอบด้วย ลุ่มน้ำเจ้าพระยามีพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังประมาณ ๖.๘ ล้านไร่ เกษตรกร ๒๑๙,๔๓๗ ครัวเรือน และลุ่มน้ำแม่กลองมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังประมาณ ๐.๙๗ ล้านไร่ เกษตรกร ๔๐,๕๘๔ ครัวเรือน รวมเกษตรกรทั้ง ๒ ลุ่มน้ำประมาณ ๒๖๐,๐๐๐ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ที่ต้องให้ผู้ว่าราชการจังหวัดออกประกาศงดทำนาปรังในพื้นที่ลุ่มน้ำดังกล่าวครอบคลุมรวม ๒๖ จังหวัด ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ ซึ่งหากไม่มีการออกประกาศแจ้งการงดสงน้ำ/ งดการทำนาปรังในพื้นที่ข้างต้น เกษตรกรที่ทำนาปรังจะได้รับความเสียหายจากการไม่มีน้ำเพียงพอ รัฐอาจจะต้องจ่ายเงินชดเชยช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจากภัยแล้ง ในวงเงินไม่น้อยกว่า ๘,๖๔๘ ล้านบาท (คำนวณจากพื้นที่ปลูกข้าวนาปรังในเขต ๒ ลุ่มน้ำ จำนวน ๗.๗๗ ล้านไร่) รวมทั้งจะมีปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการประปาของจังหวัดต่างๆ และมีปัญหาน้ำเค็มรุกล้ำสร้างความเสียหายแก่พืชผลเกษตร ทั้ง ๒ ลุ่มน้ำ

๔.๒ แนวทางช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ปี ๒๕๕๗/๒๕๕๘ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓) โดยมุ่งให้เกิดการบริหารจัดการพื้นที่เพาะปลูกพืชฤดูแล้งที่สอดคล้องกับน้ำต้นทุนและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง และเยียวยาเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบให้มีรายได้จากกิจกรรมอื่นโดยจะต้องสำรวจและยืนยันความต้องการของเกษตรกรทั้งในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทาน จัดเวทีชุมชนในแต่ละพื้นที่พร้อมทั้งชี้แจงและทำความเข้าใจเกษตรกร โดยเกษตรกรเลือกมาตรการช่วยเหลือตามความสมัครใจ ในส่วนของมาตรการเสริมได้เพียงมาตรการเดียว มีเป้าหมายคือ เกษตรกรที่เคยเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง (ข้าวนาปรัง พืชไร่ พืชผัก) จำนวน ๓๙๘,๓๔๗ ราย พื้นที่ ๑๑.๙๗ ล้านไร่ แยกเป็นเกษตรกรในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยา จำนวน ๓๔๕,๑๖๑ ราย พื้นที่ ๑๐.๗๐ ล้านไร่ และ เขตลุ่มน้ำแม่กลอง จำนวน ๕๓,๑๘๖ ครัวเรือน พื้นที่ ๑.๒๗ ล้านไร่ โดยมีวงเงินดำเนินการรวม ๒,๔๐๑.๐๔ ล้านบาท ดังนี้

๑) มาตรการหลัก โดย กรมชลประทานดำเนินการจ้างแรงงานเพื่อซ่อมคูคลอง ในฤดูแล้ง จำนวน ๗.๕๔ ล้านคน-วัน วงเงิน ๒,๒๖๑.๕๖ ล้านบาท โดยจะใช้งบประมาณปี ๒๕๕๘ ที่ได้รับจัดสรรแล้ว ๙๑๙.๒๐ ล้านบาท งบกระตุ้นเศรษฐกิจ ๓๑๙.๓๑ ล้านบาท ขอสันับสนุนงบกลาง ปี ๒๕๕๘ จำนวน ๑,๐๒๓.๐๕ ล้านบาท ทั้งนี้จะครอบคลุมเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการปลูกข้าวนาปรังประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ ราย

๒) มาตรการเสริม จะดำเนินการโดยใช้งบประมาณประจำปี ๒๕๕๘ รวม ๒๕.๙๓ ล้านบาท และขอสันับสนุนงบกลางปี ๒๕๕๘ จำนวน ๑๑๓.๕๖ ล้านบาท ดังนี้

๒.๑) การอบรมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อส่งเสริมอาชีพด้านประมง ๓,๕๗๔ ราย โดยใช้งบประมาณกรมประมง วงเงิน ๘.๖๑ ล้านบาท

๒.๒) การอบรมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อส่งเสริมอาชีพด้านปศุสัตว์ ๑๓,๓๘๙ ราย โดยกรมปศุสัตว์ขอสันสนับสนุนงบกลาง ปี ๒๕๕๘ จำนวน ๕๓.๕๖ ล้านบาท

๒.๓) การฝึกอาชีพในภาคเกษตร จำนวน ๑๗,๘๐๔ ราย โดยใช้งบประมาณ กรมส่งเสริมการเกษตร ๑๖.๐๗ ล้านบาท

๒.๔) การสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่วแก่เกษตรกรในพื้นที่ ๒ ลุ่มน้ำ ๑๕๐,๐๐๐ ไร่ โดยกรมส่งเสริมการเกษตรขอรับสนับสนุนงบกลาง ปี ๒๕๕๘ จำนวน ๖๐.๐๐ ล้านบาท

๒.๕) การฝึกอาชีพนอกภาคเกษตร จำนวน ๑,๓๘๕ ราย โดยใช้งบประมาณสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ วงเงิน ๑.๒๕ ล้านบาท

๒.๖) การสนับสนุนให้ปลูกพืชปุ๋ยสด ในพื้นที่พักนาที่มีความชื้นเพียงพอ ๑๕๐,๐๐๐ ไร่ โดยกรมพัฒนาที่ดิน

ทั้งนี้ การประชาสัมพันธ์และ ติดตาม กำกับ การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ ดำเนินการโดยกรมส่งเสริมการเกษตร

๓) มาตรการสนับสนุนอื่นๆ ประกอบด้วย การแจ้งเตือนภัยเกี่ยวกับสถานการณ์น้ำผ่านผู้ว่าราชการจังหวัด สภาเกษตรกรแห่งชาติ รวมถึงกลไกระดับพื้นที่ อาทิ องค์กรผู้ใช้น้ำของแต่ละโครงการ การกำหนดแผนปฏิบัติการฝนหลวง การสนับสนุนเครื่องสูบน้ำและรถบรรทุกน้ำ การเร่งรัดชุดลอกคลองระบายน้ำ การจัดทำแก้มลิงเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ รวมถึงการเตรียมสำรองเมล็ดพันธุ์พืช และการสนับสนุนเสบียงสัตว์และเวชภัณฑ์

นอกจากนี้เห็นควรให้จังหวัดกำแพงเพชร อุตรดิตถ์ พิษณุโลก หนองคาย หนองบัวลำภู และนครราชสีมา ในกระชังเขตลุ่มน้ำปิงและน่าน ทั้งนี้เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาในกระชัง

๔.๓ ข้อกฎหมาย

เรื่องที่เสนอดังกล่าว เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๑)

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พิจารณาแล้ว เห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ดังนี้

๕.๑ รับทราบสถานการณ์น้ำตามข้อ ๔.๑.๑

๕.๒ เห็นชอบการงดส่งน้ำเพื่อการเพาะปลูกข้าวนาปรังในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาและลุ่มน้ำแม่กลอง โดยให้มีการออกประกาศทางราชการแจ้งพื้นที่ที่ห้ามการส่งน้ำ และงดการทำนาปรังในพื้นที่จังหวัดต่างๆ รวม ๒๖ จังหวัด ตามข้อ ๔.๑.๒ ทั้งนี้ การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยในพื้นที่งดส่งน้ำและงดทำนาปรัง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖]

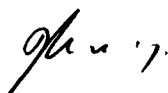
๕.๓ เห็นชอบแนวทางดำเนินงานตามโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ปี ๒๕๕๗/๒๕๕๘ และวงเงินดำเนินการรวม ๒,๔๐๑.๐๔ ล้านบาท ตามข้อ ๔.๒ ดังนี้

๕.๓.๑ วงเงินใช้จ่ายจากปีงบประมาณ ๒๕๕๘ และงบกระตุ้นเศรษฐกิจตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ รวม ๑,๒๖๔.๔๓ ล้านบาท

๕.๓.๒ วงเงินขอรับการสนับสนุนจากงบกลาง ปี ๒๕๕๘ รายการเงินสำรองจ่ายฉุกเฉินหรือจำเป็น ๑,๑๓๖.๖๑ ล้านบาท

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สำนักนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร

โทร. ๐ ๒๙๔๐ ๖๙๘๓

โทรสาร. ๐ ๒๙๔๐ ๗๒๕๒